

SZÉKELYSÉG

POLITIKAI HETILAP.

<p>Megjelenik minden hétfőn. ELOFIZETÉSI ÁR: egész évre 8 K., fél évre 4 K., negyed évre 2 K., egy hónapra 1 K. Egyics szám ára 16 fillér. Nyilttér sora 10 fillér.</p>	<p>Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Dr. NAGY BÉNI ügyvéd.</p>	<p>SZERKESZTŐSÉG Dr. Nagy Béni ügyvéd irodája Csikszereében, hová lap szellemi részét illető közlemények küldendők.</p>	<p>KIADÓHIVATAL. „Székelység” könyvnyomdája Csikszereében, hová a hirdetések, nyilttér közlemények, előfizetési pénzek stb. küldendők. Köziratok nem adtnak vissza. Hirdetési díjak ősön számítatnak.</p>
--	---	--	---

Árnyképek.

Csikszereda, ápril 6.

Közelünkben, a szomszéd Romániában egyszerre olyan paraszt lázadás pattant ki és terjedt el gyorsabban, mint a futó tűz, a mi a hasonló népmozgalmak történetében is ritkítja párját.

Általános szeretet annak agrár mozgalom hangzatos címet adni, pedig dehogyan agrár mozgalom az: paraszt felkelés, intézve azok ellen, kik meg gondolatlanul előidéztek; intézve a tudomány, az emberi műveltség és a társadalmi szervezettel ellen; intézve a vak elfogultságban önmaguk ellen, azon legalsóbb népelem ellen, mely teljesen reá van szorulva az állami és a társadalmi tevékenység támogatására.

Az Ypsilanti mozgalom ennek még csak árnyéka sem lehet, pedig akkor gazán hajmeresztő gyáva vérengzések és állati fajtaanságok követték el.

Mint az onnan kimenekült székely munkások beszélnek, az abrudbányai, verespataki és nagyenyedi szörnyűségek állandó napirenden vannak és súlyát nemcsak a zsidók s más idegen lételepültek érzik legjobban, hanem ezek mellett a saját fajtahoz tartozó bojárokat s nagyobb birtokosokat sem kímélik s szerencse, ha vagyonaik felprédálásával megmenekülhetnek a vigyorgó hóhérok kéj- és vérszomjától.

És az a nyugati műveltséget szenvedő magyarialó bukaresti zsebrák had most képtelen a kezdeményezésre, lecsüggesztett fővel, kéztördeléssel várja

a Messiást, de a szűz liga tagjai csak gyáva meghunyászkodott agitátoroknak bizonyulnak s legtovább a bozontos papák és boeskoros dászkalok közvetítésétől várnak eredményt, mintha bizony a többszörös mult nem eléggé bebizonyította volna, hogy hiszen azok a tulajdonképeni kelevények.

Am lássák mit csinálnak, a kelevények lecsendesítése nem könnyű feladat. Nekünk általános műveltségi szempontból csak sajnálnunk kell azokat a kannibáli tetteket, melyektől még a legvauabb indiánok is vitszarettennek és restellenünk kell, hogy a huszadik században és szomszedságunkban ilyenek történhetnek. Hirdethetik ezután akár mekkora szájjal az oláh kulturát, állíthatnak fel akárhányszor Lázárt a római eredet bizonyítására, állandóan szegyetlenes vergődése fog maradni annak az időlen hobortnak, mely kis Franciaországról álmadozik. Ez a mostani eset a népművelődési történetben hosszas időre barbar jelzővel bélyegzi meg a léha önteltségben pöffeszkedő fiók államocskát s e mellett a nyugati megdöbbenve konstatálja, hogy az a nagyra tartott civilizáció el hanyomott s még az iskolától is eltöltött paraszt verejtékes keresményéből tetszeleg Európa előtt, míg a nagy latifundiumok még az adózásban is feltűnő kedvezményeket élveznek.

Semmi bajunk vele, a belélet, a beszervezkedés kizárólag a román állam tetszésétől függ. Az állam vezetőinek ismerni kell a lakosság vérmérsékletét,

bajait, kívánalmait teljesíthető követeléseit s ha félreismeri és tapintatlanságával Fitőrsre engedi a talán titokban fel is bujtott kelevényeket, az ismét csak arra mutat, hogy hiába kapaszkodik a nagy kultur államok nyomába, ha nincs kellő intellektuális ereje. Cogolniceanu és Carp nem ilyen alapon képzelték a román államot.

És lehetnek, pusztíthatják egymást, ahhoz sincs hozzá szólásunk, ha még teljesen elnéptelenítik is az országot: hanem ahhoz már van hozzá szólásunk, hogy ezek a nagyhorderejű események tőszomszedságunkban, sok esetben alafvalóink szemeláttára, talán közreműködésükkel s bizonyára még meghurcolásukkal is történnek. Van hozzá szólásunk, mert államunkban is a kormányok láncolata sokat mulasztott s különösen a tulajdon kérdésében sokat erőszakoskodott s ha az államításban, az erdők, az italmérségi jogok s más haszonvételek lefoglalásában vérig sértette a tulajdon szabadságát, anélkül, hogy akarata lett volna a tulajdonosok jogos igényeit másban kielégíteni, ezt a késo nemzedék nem fogja és nem is tudja feledni. Van hozzá szólásunk, mert ha már az erdő-legelő arányosságban talment a tulajdonképeni célon, a használati hányad megállapításán s az őserdő mozgósításával a községi látifundiumokat felparcellázta s ezáltal a megélhetési viszonyok útját teljesen elzárta, anélkül, hogy a lakosságot az állami, egyházi, községi és társulati terhek megszüntetésének kedvezményében részesítette volna s ha a természetnyenyek szabad feldolgozásában, a kellő értékesítés korlátozásával készakaratosan elnyomja ma is a szabad versenyt: bizony, bizony nem szerencsés ily rak-tárak közelében égő úszkót csóválni; a példa hat s bár népünk higgadtságát nem egykönnyen veszíti el, hiába öröködik, a kivándorlás nem fogja eloltani az égő kanócot.

A gazdasági egyezkedés még sem volt oly fáradságos munka, hogy a miatt a koalíciós kormánynak pihenni kelljen.

Lehet hogy lecsendesülnek a felizgatott kelevények, lehet, hogy itt-ott még lángra kap az égő zsarátok: annyi kétségtelen, hogy a román kormány a katonai szigor mellett nagy engedelményekkel igyekszik a rendet helyreállítani és népünk az állandó összekötésben erről tudomással bírván, nem kísérti-e meg azt az utat céljai elérésére?

Jó lesz erről gondolkozni s a míg még nem késő, jó lesz a Horváth Sándor-féle erőszakos embereket az utból eltávolítani.

= Népgyűlés az önállóságért.

A marosvásárhelyi függetlenségi és 48-as párt által f. é. ápril hó 1-én tartott népgyűlés a Sz. Szakács Péter megindokolt javaslatára határozatilag kimondotta, hogy Kossuth Ferenchez, mint az országos függetlenségi és 48-as párt elnökéhez a következő feliratot intézi:

A „SZÉKELYSÉG” TÁRGYJA.

Homályban.

1771. szeptember 10-én adta ki a kir. főkörmányszék azt a híres leiratot, mely a székely fiuknak a fonásban leendő oktatását kötelezően elrendeli s a mely már akkor gunyos megjegyzések között hirdette-tett ki a gyrás gyűlésen és 1774. február 18-án adta ki azt másik, még az előbbinél is lealázóbb rendeletet, melyben a székely katonáskodás alá vont egyének gyermekei sem iskolába nem adhatók, sem pedig irodákban nem alkalmazhatók.

Nem merem és nem is akarom nyilvánosan kockáztatni azt a vélelmenyt, hogy azok a rendeletek az 1764-ki ellenszegülés lealázó, sőt gunyolódó következményei volnának, mert egy nagy tekintélyű és nem ritkán az udvarral ellentétbe helyezkedő főhatóságrol ilyen feltenni a pusztá gyanu mellett, a helyzettel összszévgő körülményeken kívül mégis több bizonyítékkal volna nyilvánosságra hozandó: de egyelőre ukaratlanul is nem tud menekülni az ember a gondolatától, hogy mindkettő az erőszakkal elnyomott székelyfaj lealázására irányult az első, hogy női munkával bénítsa meg a férfias erélyt s tegye nevétségessé a lí; vatást, mert hiába, akkor is és még most is így állott és így áll a kérdés felfogása; a második, hogy a katonáskodásra kényserített nemzet ivadékaik tudás hiányában

fedjék el, mivel tartoznak a hazának, a székely névnek. Nem tud menekülni az ember a gondolatától, hogy amaz önkényuralmi korszakban a nemzeti önérték elfojtása, az emberi műveltség terjedésének megakadályozása, nem azért céloztatik-e, hogy a gyáva zsarnokság annál szabadabb téri nyerhessen. De ha mégis e ferdének, nevétségessnek és boszantónak látszó intézkedéseket a korrall és annak jelenségeivel összehasonlítjuk, oly álláspontra jutunk, melynek láttávololában, ha aggodalmainkat el nem oszlathatjuk is, minden esetre mér-sékkelhetjük.

Az innmár minden kétséget kizárólag igazolva van, hogy a székelység feligye-vezése Rákóczi szabadság harcára vihető vissza. Azok a vélelmenyek tehát, melyek ezzel szemben arra támaszkodnak, hogy a keleti határvédelem tette azt szükségessé, elcsenek, de ezzel együtt a fennebb említett gyanu ismét csak izmosodik, s azt nem gyengíti meg a sem, hogy hiszen a székelység országgyűlésnek köteleessége csak visszaállított. Ha azonban azokra az ön-állóságra, szabadságra törekvő országos mozgalmakra leszünk ügyelemmel, melyek már 1744 ben észlelhetők voltak, s éppen a tárgyalt időben kifejeződtek úgy, hogy az 1791-iki országgyűlésnek csak alakba kellett önteni az 5—64. t-cikkben letett elveket: akkor a kir. körmányszék magatartását mégis más felfogásban kell rész-síteniünk, mert hiszen gr. Bánffy György kormányzón kezdve a 12 tanácsos között

azok a becsületes érzésű hazafiak voltak tulnyomó számban, kik 1791-et előkészít-tették, kik tehát a székely ifjak fonásban való kiképzését nem tekinthették gunynak, lealázó mesterségnek, hanem már akkor felismerték fontosságát a háziipar állandó-sításának. És talán ki lehet mondani azt a vélelmenyt is, hogy az a nagy tekintélyű kormányzó hatóság bizonyára méltóságán alólinak is tartotta volna egy leigázott nemzet fájalmát még nevétségessé is tenni akkor, midőn kiváló tagjai gróf Kálnoki Lajos, Székely Dávid, Gál János és Mártonffy József a székelység kebeléből emel-kedtek ki.

Azt lehet mondani tehát, hogy itt inkább a látszat hálózza be felfogásunkat, s ha a képzelet és valóság között mégis valami hézag van, az inkább hazafias meggyőződésünk vetített képe.

Sajnos, még ennyire sem jöhetünk tisztába a második rendelet okainak vizsgálásánál s ha hajlandók voltunk az elsőnél legalább óvatosságra jutni, ennél már egészen más hangból és nyiltabban kell beszél-nünk, mert jó, hogy a katonáskodó székelység gyermekei s különösen a kiválóbb családok sarjadjékai a szebeni, s később a kézdívásárhelyi hadapród iskolákban helyeztettek el, de itt már tisztán látszik a katonai önkény működése, látszik a szebeni hadparancsnokság egyenes nyomása, mely éppen úgy, mint a felfegyverzésnél, a kir. főkörmányszéket csak köpenyegül

használtá s az alatt erőszakos intézkedéseit tetszése szerint érvényesítette.

Azt, hogy a székely katonáskodás alá vont családok gyermekei ne iskoláztassanak, ha csak így egymagában tekintjük, nem szülhetne más, mint az osztrák katonai fellogás akkori gyávasága, hogy ne legyen a katonáskodásra alkalmas nemzedék között gondolkodó fő, mely az elnyomatást bírálhassa, hogy ne legyen gondolkodó fő, mely a katonai önkény lealázásával dacolhasson, hogy ne legyen gondolkodó fő, mely a szolgaság korszerűtlenségével foglalkozhassék, hanem legyen egy élő automata, mely a rugó felhuzására adja az örök azonos mozgásokat.

Ha pedig azon másik okot is hozzávesszük, hogy a soldateszka maga ismer-vén minő emberekre van szüksége s az iskoláztatást azért tiltotta be, hogy a szerencsétlen ifjuság közül maga válogassa ki s a maga céljaihoz mérten vezesse azok neveltetését kezdettől fogva; akkor még butának is kell minősíteniünk, mert a mi-veletlen katona hadi célokra soha sem volt annyira alkalmas, mint a szellemileg fejlett s ha a napoleoni hadjáratokban a három székelyezred vitézsége bámulat tárgya volt, mit érhetek volna el kellő képzettség mellett azok az emberek, kiknek még a tisztjeik is a vércs csaták alatt tanultak meg írni-olvasni!

Más oldalról pedig ott van előttünk a sok élő példa a 19-dik század közepéről, hogy azok az emberek voltak a legárta-

SZÉPSÉG!

Minden hölgynek kétségtelesen leghőbb vágya, hogy mentől szebb legyen s hogy ezen célját elérhesse, megragad minden alkalmat, a legképtelenebb dolgokkal kengetve arcát. A legtöbb esetben saját kárára teszi ezt, mert nemcsak, hogy szép nem lesz, hanem ellenkezőleg, sok esetben tönkre teszi arcborét úgy, hogy igen hosszú idő, gondos ápolás kell ahhoz, hogy ismét helyrehozza.

Az a világon egyedülálló siker, melyet Földes Kelemen aradi gyógyszerész Margit-Crème-jével elért (különösen Francia- és Németországban) sok embert arra bírta, hogy ezt a világhírű, ártalmatlan és az arc minden tisztátalansága (szeplő, májfolt, kiütések stb.) ellen páratlanul és csodálatosan ható szert utánozzák. Természetes, hogy ez senkinek sem sikerül, mert a Margit-Crème készítésének titkát senki más nem ismeri, mint a feltaláló és készítő s épen azért, mert a titkot soha senkire sem bízta, hanem minden egyes készítményt maga állít elő, a Margit-Crème mindig egyforma, annak kidolgozása a leggondosabb, tehát hatása is rögtöni és biztos. Óvakodjunk tehát arcunkat mindenféleképpen kengetni és használjunk oly szert, melyet angol, amerikai és francia hírneves orvosok is ajánlanak, mint egyedül biztos és ártalmatlan szert az arc szépitésére és a szépség megőrzésére. Ez a világhírű szépitőszert a Földes-féle Margit-Crème, mely már 4-5 napi használat után teljesen átalakítja az arc bőrét, eltünteti a szeplőket, májfoltokat, kiütéseket, bőrrakát, mitesszert, arc- és kézvrösséget. Az arc ideális szép, üde és ifjú lesz s emellett a Margit-Crème teljesen ártalmatlan. Egy tégely ára 1 korona, Margit-szappan 70 fillér és Margit-puder (fehér, rózsás és crème színben) 1 K. 20 fillér. Ezen szerek mindegyike külön is használható. A Földes-féle Margit-Crème kapható a világ minden nagyobb gyógyszerertárában, ahol pedig raktáron nem volna, tessék egyenesen a készítőnek így címezve írni: Földes Kelemen gyógyszerész, Arad.

Főraktár Csíkszeredán: Gözsy Árpád gyógyszerésznél.

Tisztviselői kölcsönt

engedélyez 10—15, 20 évi törlesztés, fizetés letiltás és életbiztosítási kötvény deponálása mellett, állami, megyei, posta, vasuti tisztviselőknél.

Személy kölcsönt

2 kezes mellett. Bármely hitelügyre felvilágosítást nyújt. Általános Hitelforgalmi vállalat, Nagyvárad Szent János-utca 1. c.

Az amerikai

Porcellán Puder

csak akkor valódi,

ha az Amerikai Porcellán Puder Részvénytársaság hivatalos védjegye rajta van. Ugy mindennemű amerikai kozmetikai cikkek, mint amerikai arc Habcrém ára 4 korona. Urhölgyek szappan 1 korona 50 fillér.

A puder eredeti csomagolásban 5 és 3 koronás dobozban van forgalomban. — Mintakövert ára 30 fillér, melyen a Chicágó is olvasható, az nem valódi.

Mindennemű kül- és belföldi illatszerek kapkatók:

FEKETE VILMOS illatszertárában Csíkszeredán.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye.

100 KAT. HOLD.

A legjobb gyümölcsfák

Kifügésztalan szőlőoltványok.

80 000 gyümölcsfa oltvány

gyümölcsfa alany

1 éves csemete

1 millió szőlőoltvány.

Európai és amerikai szőlő és gyökéres szőlővesszők stb.

Árjegyzék és más adatok a társaság honlapján.

ESTERHÁZI FA ÉS SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBRÓSI M.

Helybeli

egész éves, vagy éves előfizetőink 28 négyszög centiméter téren teljesen ingyen hirdethetnek!

GROOM BENZIN motoraink

és cseplőlocomobiljaink csodákat mivelnek! Csak mi adunk 3 évi jótállást. Ha Budapestre jön, nézze meg.

Malom és villamvilágításu berendezések, szivógázmotorok, részletfizetés.

Árjegyzéket ingyen küld: Zámboreszky és Társai szabadalmazott önműködő motor favágó gépgyár b. t. Budapest, V. Vigaszínház-utca 3. sz.

KERESKEDELMIPARI ÉS PÉNZTÉZETI NYOMTATVÁNYOK TOVÁBBÁ FOLYÓIRATOK KÖNYVEK, FALRAGASZ SZAKSZERŰS DIVATOS KIVITELBEN = KÉSZÍTETNEK =

KÖNYVNYOMDA

SZVOBODA MIKLÓS

CSIKSZEREDA

ELVÁLLAL TÖBB SZÍNBEN NYOMANDÓ SZÉP MEGHÍVÓKAT TÁNCVIGALMI, LAKODALMI ÉS ELJEGYZÉSI ALKALMAKRA DISZES KIVITELBEN JUTÁNYOS ÉS SZOLID ÁRAKBAN

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség szives tudomására, hogy a SZÉKELYSÉG könyvnyomdáját és kiadóhivatali ügyeinek vezetését átvéve, Csíkszeredában a Főtéren, a Veress Elek ur házában, (Dohánylőzsde mellett) könyv-, papír-, írószer-kereskedéssel kapcsolatosan

KÖNYVNYOMDA ÜZLETET

nyitottam, hol főleg hivatalos, kereskedelmi, ipari és társadalmi célokra szükséges nyomtatványokat, valamint nagyobb terjedelmű műveket, folyóiratokat, árjegyzékeket stb. a legdiszesebb kivitelben nemcsak izléses és hibátlan módon, hanem a lehető legjutányosabb árakon készítek.

Mély tisztelettel kérem tehát a nagyérdemű közönséget, hogy szakszerűség tekintetében kifügésztalan nyomdámat becses megbízásaival és pártfogásával megtisztelni méltóztassék, mivel szakképzettségem által minden jogos kívánalomnak pontosan meg fogok felelni.

Kiváló tisztelettel

Szvoroda Miklós.